

AĞRI DEĞERLENDİRİLMESİ VE KLİNİK KARAR VERME

Prof. Dr. Fatma Eti Aslan, Yard. Doç. Dr. Şenay Karadağ Arlı

GİRİŞ

Ağrı kelimesi Latince'den gelmekte ve "poena" ceza anlamı taşımaktadır. Subjektif bir duygu olan ağrı, Uluslararası Ağrı Araştırma Birliği'nce (International Association for the Study of Pain-IASP, 2004), "varolan veya olası doku hasarına eşlik eden veya bu hasar ile tanımlanabilen, hoşla gitmeyen duysal ve emosyonel deneyim" olarak tanımlanmaktadır. Klinik olarak en yararlı tanım, McCaffery tarafından yapılmıştır: "Ağrı, hastanın söylediği şeydir, eğer söylüyorsa vardır". Bu tanım, ağrı yönetiminde önemli olanın hastayla "güven ilişkisini" geliştirmek için hastaya inanılması gerektiğini gösteren bir tanımdır.

Resim 1. Ağrının Vücutta Yolculuğu

Kaynak: <http://www.agritr.com/html/agrininvucuttayolculugu.html>'den alınmıştır. Erişim Tarihi: 07.06.2016

Fantom Ağrısı: Amputasyon sonrası olmayan ekstremitede oluşan ağrı ve mekanizması henüz tam olarak anlaşılamamıştır. Fantom ağrısında, hem periferik hem santral sinir sisteminin rol oynadığı bilinmektedir.

İnvaziv işlemler: Damar içi yapılan girişimlerdir.

Ekstansiyon: Ekstansiyon gerilme ya da eklem açısının büyümesi anlamındadır.

Fleksiyon: Fleksiyon bükme veya eklem açısının küçülmesi anlamındadır.

Flebotomi: Dolaşımdaki fazla kanın alınması işlemidir.

Vapocoolant sprey: Kas ağrılarını geçirmek için kullanılan bir sprey.

KAYNAKLAR

1. Eti Aslan F, Kan Öntürk Z (2014) Ağrı ölçümü ve değerlendirilmesi. İçinde: ağrı doğası ve kontrolü, F Eti Aslan (Eds) 2.Baskı, Ankara, Akademisyen Tıp Kitap Evi, s 67-101.
2. Eti Aslan F, Kan Öntürk Z, Uslu Z (2014) Ağrı değerlendirilmesi. İçinde: sağlığın değerlendirilmesi, F Eti Aslan (Eds), 1. Baskı, İstanbul, Acıbadem Üniversitesi Yayın, s 47-57.
3. Eti Aslan F (2002). Ağrı değerlendirme yöntemleri, C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 6 (1): 9-16.
4. Eti Aslan F (2010) Ağrı, İçinde: Dahili ve Cerrahi hastalıklarda bakım, Karadakovan A, Eti Aslan F, (Eds), 1. Baskı, Adana, Nobel Tıp Kitabevi, s 137-139.
5. Büyükyılmaz F, Astı T (2009) Ameliyat sonrası ağrıda hemşirelik bakımı, Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimler Dergisi, 12(2): 84-93.
6. Çevik K, Zaybak A (2011) Açık kalp ameliyatı sonrasında yapılan egzersizlerin ağrıya etkisi, Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 14(4): 54-59.
7. Çöçelli PL, Bacaksız DB, Ovayolu N (2008) Ağrı tedavisinde hemşirenin rolü, Gaziantep Tıp Dergisi, 14(2): 53-58.
8. Aydın I (2005) Ağrının fizyopatolojisi, Derleme. Türkiye Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Dergisi, 51: B8-B13.
9. Erdine S (2004) Ağrı, İstanbul. Logos Yayıncılık, s 12-90.
10. Ay F, Ecevit Alpar Ş (2010). Postoperatif ağrı ve hemşirelik uygulamaları, Ağrı, 22(1): 21-29.
11. Eti Aslan F (2005) Akut Ağrı. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi, 2(1): 24-31.
12. Erdine S, Hamzaoğlu O, Özkan Ö, Balta E, Domaç M (2001) Türkiyede erişkinlerin ağrı prevalansı. Ağrı, 13: 22-30.
13. Hadjistavropoulos T, Craig KD (2004) Social influences and the communication of pain. İçinde: Pain: Psychological Perspectives, Hadjistavropoulos T, Craig KD (Eds.), New York, Lawrence Erlbaum, s 87-112.
14. Aydın O N (2002) Ağrı ve ağrı mekanizmalarına güncel bakış, ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi, 3(2): 37-48.

15. Erdine S (2007) Ağrı mekanizmaları ve ağrıya genel yaklaşım. İçinde: Ağrı, Erdine S, (Eds), 3.baskı, İstanbul, Nobel Tıp Kitabevleri, s 37-49.
16. Watson JH (1999) Pain And Pain Control. İçinde: Medical Surgical Nursing Concepts And Clinical Practise, Phipps WJ, Sands JK, Marek JF (Eds). 6th Ed., St. Louis: Mosby Inc, s 321-345
17. Eti Aslan F (2004) Travmada ağrı. İçinde: Acil Bakım, Şelimen D (Eds), 3. Baskı, İstanbul, Yüce Reklam/Yayım/Dağıtım AŞ, s 387-405.
18. Erdine S (2012) Ağrının Kitabı, İstanbul, Hayy Kitabevi.
19. Aşık İ (2007) Hematolojik hastalıklarda ağrı tedavisi: temel ilkeler, Türk hematoloji derneği, s 46-52.
20. Aygın D, Var G (2012). Travmalı hastanın ağrı yönetimi ve hemşirelik yaklaşımları, Medical Journal, 2 (2): 61-70.
21. Demir Dikmen Y, Yıldırım Usta Y, İnce Y, Türken Gel K, Akı Kaya M (2012). Hemşirelerin ağrı yönetimi ile ilgili bilgi, davranış ve klinik karar verme durumlarının belirlenmesi, Çağdaş Tıp Dergisi, 2 (3): 162-172.
22. Demir Y (2012). Yoğun bakım ünitesinde ağrı deneyimi ve ağrının değerlendirilmesi: Literatür incelemesi, Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 2 (1): 24-30.
23. Köknel Talu G (2007). Ağrılı Hastanın Değerlendirilmesi. İçinde: Ağrı, Erdine S, (Eds), 3.Baskı, İstanbul, Nobel Tıp Kitapevi, s 61-68.
24. Kutsal Y, Varlı K, Çeliker R, Özer S, Ozer H, Aypar Ü, Şahin A, Oruçkaptan H (2005). Ağrıya multidisipliner yaklaşım. Hacettepe Tıp Dergisi, 36: 111-128.
25. Aliefendioğlu D, Güzoğlu, N (2015). Yenidoğanda ağrı, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 58: 35-42.
26. Dinçer Ş, Yurtçu M, Günel E (2011). Yenidoğanlarda Ağrı ve Nonfarmakolojik Tedavi, Selçuk Üniv Tıp Derg, 27(1): 46-51.
27. Manworren RC, Hynan LS (2003). Clinical validation of FLACC: preverbal patient pain scale. Pediatric Nursing, 29(2):140-146.
28. Tanrıverdi G, Okanlı A, Çetin H, Özyazıcıoğlu N, Sezgin H, Özışık Karaman H, ve ark. (2009). Yaşlı popülasyonunda ağrı. Geriatri, 12(4), 190-197.
29. Hardt J, Jacobsen C, Goldberg J, Nickel R, Buchwald D (2008). Prevalence of chronic pain in a representative sample in the United States. Pain Med, 9(7), 803-812.
30. Miro J, Paredes S, Rull M, Queral R, Miralles R, Nieto R, et al. (2007) Pain in older adults: A prevalence study in the Mediterranean region of Catalonia. Europe Journal of Pain, 11, 83-92.
31. Özyalçın N S (2004) Yaşlı hastalarda kronik ağrı: Prevalans, değerlendirme, tedavi seçenekleri. Klinik Gelişim, 17(2), 36-48.
32. Tsai Y F, Tsai H H, Lai Y H, Chu T L (2004) Pain prevalence, experiences and management strategies among the elderly in Taiwanese nursing home. Journal of Pain and Symptom Management, 28, 579-84.

33. National Guideline The Assesment of Pain in Older People (2007). Concise guidance to good practice a series of evidence based guidelines for clinical manangement. https://www.britishpainsociety.org/static/uploads/resources/files/book_pain_older_people.pdf (Erişim tarihi: 30. 5. 2016).
34. Assessment and Management of Pain, Third Edition, <http://rnao.ca/sites/rnao-ca/files/AssessAndManagementOfPain2014.pdf> (Erişim tarihi: 30. 5. 2016).
35. Yaman Aktaş Y, Karabulut N (2014). Mekanik ventilasyonlu hastada ağrı değerlendirilmesi, Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri, 3(4): 1132-1146.
36. Gélinas C. (2016) Pain assessment in the critically ill adult: Recent evidence and new trends. Intensive and Critical Care Nursing, 34, 1-11.
37. Jensen MP, Karoly P (2001) Self-report scales and procedures for assessing pain in adults, içinde; Handbook of Pain Assessment, Turk DC and Melzack R (Eds.), 2nd edition, New York, Guilford Press, s 15-34.
38. Türkçe Ağrı Değerlendirme Ölçeği, https://www.britishpainsociety.org/static/uploads/resources/files/pain_scales_tur.pdf (Erişim tarihi: 30. 5. 2016).
39. Pain Scales In Multiple Languages, <https://www.britishpainsociety.org/british-pain-society-publications/pain-scales-in-multiple-languages/> (Erişim tarihi: 30. 5. 2016).